

I. KATEDRA ZA FILOZOFIJU

UVOD U FILOZOFIJU I LOGIKA

Godina studija: I.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Cilj uvoda u filozofiju: približiti studentima metodu filozofije kao znanosti, ukazati na polazišta i granice, predstaviti dominantne smjerove u filozofiji kroz povijest i osposobiti ih za samostalno sučeljavanje s različitim filozofskim uvjerenjima. Logika: kratki povijesni pregled razvoja logike kao zasebne znanosti, glavni predstavnici pojedinih etapa, deduktivna, induktivna i simbolička-matematička logika, ontička i deontička modalna logika, kratka relacija prema suvremenoj filozofiji jezika i filozofskoj hermeneutici, osvrt o pragmatici logike u funkciji jezika-govora, religiozni-teološki govor.

Literatura:

Joseph M. Boschenski, *Uvod u filozofsko mišljenje*, prev. Ivan Šestak, Verbum, Split 1997.; Eugen Fink, *Uvod u filozofiju*, prev. Božica Zenko, Matica hrvatska, Zagreb 1998.; Goran Švob, *FREGE: Pojmovno pismo*, Zagreb 1992.; Ivan Macan, *Wittgensteinova teorija značenja*, Zagreb 1996.; Branko Ćirović, *Uvod u matematičku logiku i teoriju rekrzivnih funkcija*, Zagreb 1996.; S. Kovač, *Logika*, Zagreb 2000.

FILOZOFSKA EPISTEMOLOGIJA

Godina studija: I.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

U traktatu se sustavno postavljaju i razrješuju problemi ljudske spoznaje i kritičkog sučeljavanju s raznim spoznajnoteorijskim shvaćanjima. To obuhvaća u prvom redu pitanja pojma i kriterija istine, zatim temelja svake spoznaje, dakle i pojmovne, na što se nadovezuje problem jezičnog priopćavanja te pitanje pretpostavki prirodnih znanosti u kontekstu neopozivističkog pristupa i kriterija za vrednovanje spoznaje kao i obrazlaganje posrednih i nadiskustvenih spoznaja (kritički realizam). Uz to se obrađuje pitanje spoznaje a priori i u tom okviru uvid u načelo prouslovlja i u kauzalni princip. Na koncu se razmatra pitanje uvida u istinu i zauzimanja stava, pri čemu se nezaobilazno uzimaju u oslov istina i sloboda.

Literatura:

J. Stadler, *Filosofija*, sv. II: *Logika*, II. dio: *Kritika ili noetika*, Sarajevo 1905.; H. Bošković, *Problem spoznaje*, Zagreb 1931.; S. Zimmermann, *Nauka o spoznaji*, Zagreb 1942.; R. Descartes, *meditacije o prvoj filozofiji*, prev. T. Ladan, Zagreb 1975.; I. Macan, "Istinitost i sigurnost ljudske spoznaje", u: *Filozofija u susret teologiji*, Radovi simpozija FTI-a, Zagreb 1989., str. 19-36; ISTI, *Filozofija spoznaje*, FTI, Zagreb 1997.; B. Badrov, *Teorija spoznaje*, u: *Sabrana djela*, sv. II., Livno-Sarajevo 1997., str. 529-582.

ONTOLOGIJA

Godina studija: I.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Ontologija kao opća metafizika razmatra probleme povezane s pojmom bića: o zbiljnosti i mogućnosti kao komponentama sastavljenog bića, o razlici između bitka i biti te o analogiji bića i o mogućim bićima. Daljnja obrazlaganja odnose se na kategorije, substanciju i accidente, te na načela uzročnosti i dovoljnog razloga kao i na proizvodni i svršni uzrok. Posljednji dio posvećen je transcendentnim svojstvima bića: dobroti, istinitosti, jednosti i dinamičnosti.

Literatura:

J. Stadler, *Filozofija*, sv. III: *Opća metafizika ili ontologija*, Sarajevo 1907.; A. Bauer, *Ontologija*, Zagreb 1918.; Aristotel, *Metafizika*, prev. T. Ladan, Zagreb 1992.; T. Akvinski, *O biću i biti*, u: Toma Akvinski, *Izavrano djelo*, Zagreb 1981., str. 68-69; B. Badrov, *Opća metafizika ili ontologija*, u: *Sabrana djela*, sv. II., Livno-Sarajevo 1997., str. 277-350; N. Hartmann, *Prilog zasnivanju ontologije*, Zagreb 1976.; M. Belić, *Ontologija*, skripta, Zagreb 1982.

KOZMOLOGIJA

Godina studija: I.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Traktat je razdijeljen u dva glavna dijela: Spoznaja fizičkog svijeta i Narav fizičkog svijeta. U prvom se dijelu analizira čovjekovo temeljno iskustvo opstojnosti u svijetu, iznosi povijesni razvoj slike svijeta te različiti stupnjevi spoznaje svijeta: empirička spoznaja i znanstvena spoznaja, koja obuhvaća fizičku i matematičku znanost te filozofiju fizičkog svijeta. U drugom dijelu obrađuju se kvantitet i gibanje, prostor i vrijeme, kvaliteta i uzročnost, što sve pomaže razumijevanju supstancije fizičkog svijeta. Na kraju, oslanjajući se na postignute spoznaje, razmatra se svijet u cjelini, njegova struktura i vrijednost.

Literatura:

J. Stadler, *Filozofija*, sv. IV: *Kozmologija*, Sarajevo 1909.; Aristotel, *Fizika*, preveo T. Ladan, Zagreb 1987.; R. Bošković, *Teorija prirodne filozofije*, Zagreb 1974. (izabrani dijelovi); Grupa autora, *Filozofija znanosti Ruđera Boškovića*, Zbornik, zagreb 1987., (izabrani dijelovi); B. U. Pavlović, *Filozofija prirode*, Zagreb 1978.; B. Badrov, *Kozmologija*, u: *Sabrana djela*, sv. II., Livno – Sarajevo 1997., str. 351-406.

FILOZOFSKA ANTROPOLOGIJA

Godina studija: II.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 3

ECTS bodovi: 4

U četiri glavna dijela obrađuje se filozofska antropologija. U prvom dijelu razmatraju se opća metafizička pitanja o životu te o stupnjevima i manifestaciji života. U drugom dijelu se govori o specifičnim osobinama čovjekova života, koje se u biti svode na višeslojnu umsku spoznaju, koja je duhovne naravi, te na razumsku težnju ili volju, koja je također duhovne naravi i slobodna. Te spoznaje upućuju na sadržaj trećeg dijela, u kojemu se obrađuje unutarnje ontičko počelo specifičnog čovjekova života, duša kao duhovno supstancijalno počelo čovjekovih duhovnih čina. Napokon, u četvrtom dijelu govori se o podrijetlu i budućnosti čovjekovoj, naime o stvaranju svake pojedine duše i o čovjekovoj besmrtnosti, poradi duše, usprkos njegovoj biološkoj smrti.

Literatura:

J. Stadler, *Filozofija*, sv. V: *Psihologija*, Sarajevo 1910.; Aristotel, *O duši. Nagovor na filozofiju*, Zagreb 1996.; M. Belić, *Metafizička antropologija*, Zagreb 1993.; H. Burger, *Filozofska antropologija*, Zagreb 1993.

TEODICEJA

Godina studija: II.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 3

ECTS bodovi: 4

Traktat obrađuje filozofska pitanja Božje opstojnosti i Božje biti. U uvodnom dijelu govori se o različitim pristupima Bogu, nakon čega se razmatra pitanje mogućnosti i potrebe dokazivanja Božje opstojnosti. S tim u svezi izlažu se i kritički razmatraju poimanja ontologizma, raznolikih agnosticizama te fenomen i različite forme ateizma. Iznose se zatim tradicijski dokazi za Božju opstojnost, popraćeni prigovorima i poteškoćama filozofa i filozofija novoga vijeka, kao i suvremeni pokušaji dokazivanja Božje opstojnosti zasnovani pretežito na analizi čovjekova transcendentnog iskustva. U razmatranju pitanja Božje biti sustavno se obrađuju Božji atributi, njegovo znanje, volja, beskonačnost i moć, odnos Boga spram svijeta, transcencija i imanencija, stvaranje svijeta i problem zla u svijetu.

Literatura:

J. Stadler, *Filozofija*, sv. VI: *Naravno bogoslovlje*, Sarajevo 1915.; A. Bauer, *Teodiceja ili nauka o razumnoj spoznaji Boga*, Zagreb 1918.; T. Akvinski, *Izabrano djelo*, Zagreb 1981., str. 168-175; Isti, *Suma protiv pogana*, sv. I, Zagreb 1993., str. 41-331 (passim); A. Kusić, *Filozofski pristupi Bogu*, Split 1980.; I. Devčić, *Pred Bogom blizim i dalekim*, Zagreb 1998.; Isti, *Bog i filozofija*, Zagreb 2003.; N. Stanković, *Čovjek pred Bezuvjetnim*, Zagreb 2000.; B. Badrov, *Teodiceja*, u: *Sabrana djela*, sv. II., Livno – Sarajevo 1997., str. 407-453.

ETIKA

Godina studija: II.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Uvod u etiku kao filozofsku disciplinu te povijesni pregled etičkih teorija. Etimološki i povijesni pregled razvitka. Metode i cilj etike. Dodirne točke s drugim znanostima i s tim povezana problematika. Načini i mogućnost utemeljenja etike kao znanosti. Neka dominantna etička stajališta u prošlosti i sadašnjosti. Metaetičke teorije i problem utemeljenja moralnih iskaza. Načini argumentiranja i kriteriji valjanosti. Način izvođenja: predavanja, provjera usvajanja građe, pismeni radovi studenta na odabrane teme uz kratke prezentacije na satu i kritički osvrt.

Literatura:

Josip Talanga, *Uvod u etiku*, Zagreb 1999.; Ivan Čehok / Ivan Koprek, *Priručnik jedne discipline*, Zagreb 1996. Fridrih Jodl, *Istorija etike*, 2 sveska, Sarajevo 1963.; Jakov Rafael Romić, *Personalistička etika*, Zagreb 1973.; Karol Wojtyła, *Temelji etike*, Split 1998.; R. M. Hare, *Jezik Morala*, (s engleskoga preveo Filip Grgić), Zagreb 1998.; Vladimir Premec, *Hrestomatija etičkih tekstova*, Sarajevo 1978.

OPĆA PSIHOLOGIJA

Godina studija: I.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Temeljni pregled psihologije kao predmeta, od povijesnoga pregleda do primjene u svakodnevici: psihologija kao zasebna znanost, empirijska psihologija, psihofizika, znanost o doživljavanju i ponašanju, metode psihologije, ciljevi i zadaci psihologije, kakav doprinos može dati psihologija odgovoru na pitanje: Što je čovjek?, biheviorizam, psihoanaliza, humanistička psihologija, Gestalt psihologija. Osnovni sadržaji: 1. Povijest psihologije kao znanosti, suvremeni pravci, načini i područja istraživanja, 2. Biološki korijeni ponašanja: uloga svijesti, prilagođavanje okolini, formiranje identiteta; 3. Osobnost, ličnost i osobine ličnosti; 4. Razvoj i uloga osjetila, percepcije, govora, učenja, pamćenja, inteligencije, rasuđivanja; 5. Motivacija i čuvstva, misaoni proces; 6. Osnovne informacije o socijalnim dimenzijama ljudskoga života i ponašanja; 7. Osnovni uvid u psihopatologiju, psihoterapiju te utjecaj psihe na zdravlje osobe: poremećeno doživljavanje i ponašanje, oblici i terapija.

Literatura:

Maria Fürst, *Psihologija*, Zagreb 1994.; A. Fulgosi, *Psihologija ličnosti*, Zagreb 1990.; I. Furlan, *Čovjekov psihički razvoj*, Zagreb 1991.; V. Andrilović, M. Čudina, *Osnove opće psihologije*, Zagreb 1987; J. Laolanch, J.-B. Pontalis, *Rječnik psihoanalize*, Zagreb 1992.; Boris Petz i suradnici, *Psihologijski rječnik*, Zagreb 1992..

RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Godina studija: III.

Semestar: zimski i ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 4

Glavna svrha predmeta: Budući da je glavni naglasak ovoga predmeta na razvojnoj psihologiji, studenti se upoznaju sa svim fazama ljudskoga razvoja: senzorno-motoričkim, kognitivnim, emocionalnim, socijalnim, moralnim odnosno duhovnim. Uz objašnjenje psihološkoga razvoja posebna se pažnja posvećuje utjecaju duhovne energije na razvoj pojedinca. Osnovni sadržaji: 1. Teorije ljudskoga razvoja; 2. Začeće i nasljedni faktori; 3. Od začeća do rođenja, razvoj osjetila i tjelesni razvoj novorođenčeta; 4. Rano djetinjstvo (do 3. godine); 5. Predškolska djeca (od 3. do 6. godine života) - motorni razvoj, kognitivni razvoj, razvoj pojmova, govor, egocentrizam, emocionalni razvoj; 6. Srednje djetinjstvo (od 6. do 11. godine) - kognitivni, emocionalni, socijalni razvoj; 7. Predadolescencija: problematika toga razdoblja te pregled psiholoških vidova razvoja; 8. Adolescencija - analiza psiholoških vidova tog razdoblja; 9. Osnovne informacije o kasnoj adolescenciji - ranoj zreloj dobi, srednjoj životnoj dobi, sve do kasne zrelosti. Način realizacije predmeta: filmski i radni materijal upotpunjen klasičnim oblikom predavanja. Barem jedna trećina školskog sata ostavljena je za mogućnost dijaloga između studenata i nastavnika.

Literatura:

I. Furlan, *Čovjekov psihički razvoj*, Zagreb 1981; V. Andrilović, M. Čulina, *Osnove opće i razvojne psihologije*, Zagreb 1987; V. Kolesarić, M. Krizmanić, B. Petz (ur.), *Uvod u psihologiju*, Zagreb 1991; R. Vasta, M. Haith, S. Miller, *Dječja psihologija*, Jastrebarsko 1998; I. Živković, *Opća psihologija* (skripta), nadopunjava se svake godine; I. Živković, *Razvojna psihologija* (skripta).

POVIJEST FILOZOFIJE: Stari vijek

Godina studija: I.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

U ovom se predmetu obrađuje filozofska zapadna misao od njenih samih početaka (miletski filozofi) pa do Plotina uključivo. Svrha i cilj ovoga predmeta je da studenti upoznaju temelje i temeljne pojmove iz antičke misli te da sami mogu proučavati i istraživati, čitajući tekstove samih filozofa, te donositi samostalno prosudbu. Pregled obvezne literature; Povijest filozofije ili filozofska povijest (narav, metode i svrha povijesti filozofije); Grčka: kolijevka Zapadne misli (civilizacije); mitologija; Homer; Hesiod; povijesno-društveno-kulturni kontekst; junaci grčke mitologije. Predsokratovsko razdoblje: Rani jonski filozofi (Tales, Anaksimandar, Anaksimenes); Pitagora; Heraklit; Permenid; Zenon; Empedoklo; Anasagora; Atomisti (Leukip i Demokrit). Sokratsko razdoblje: sofistika; poznatiji sofisti (Protagora, Gorgija, Prodik, Trazimah). Sokrat: život; problem sadržaja njegova nauka; indukcija; opće definicije. Sokrat: dijalektika; majeutika; ironija; etika (vrline); sud, smrt i apologija. Sokratske škole: Megarska, Kinička i Kirenska. Platon: život, spisi (autentičnost, kronologija); teorija o znanju; teorija o idejama; teorija o duši (psihologija); teorija o dobru/vrlini (moral/etika); Teorija o državi (politika); teorija o materijalnom svijetu (fizika); teorija o lijepom (estetika/umjetnost). Aristotel: život i spisi; logika; metafizika; filozofija prirode i psihologija; etika; politika; estetika; sažetak i usporedba Platona i Aristotela. Postaristotelovo razdoblje: stoicizam; epikureizam; skepticizam; eklekticizam; kinici; Filon Aleksandrijski; Plotinov neoplatonizam; neoplatonske škole; neoplatonci latinskog Zapada. Zaključni pregled iz kauzalne, antropološke, epistemološke, psihološke i etičke perspektive.

Literatura:

Frederick Coplestone, *Historija filozofije*, tom I., BIGZ, Beograd 1999.; Damir Barbarić, *Grčka filozofija*, hrestomatija filozofije – svezak 1., Školska knjiga, Zagreb, 1996.; Branko Bošnjak, *Grčka filozofija*, filozofska hrestomatija I., Nakladni Zavod matice Hrvatske, Zagreb, 1982.; Anto Mišić, *Rječnik filozofskih pojmova*, Verbum, Split, 2000.; Albert Bazala, *Povijest filozofije I.*, Globus, Zagreb 1988; Miljenko Belić, *Povijest filozofije: Antika* (skripta za internu uporabu).

POVIJEST FILOZOFIJE: Srednji vijek

Godina studija: I.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

U ovom se predmetu obrađuje pojava i odnos kršćanstva i filozofije (otačka filozofija), misao sv. Augustina, rana, visoka i kasna skolastika (posebno misao sv. Tome Akvinskog), islamska i židovska filozofija, kasni srednji vijek te renesansna filozofija. Cilj i svrha ovog predmeta je upoznati studente sa nastankom i oblikovanjem kršćanske filozofske misli te odnosom između kršćanske misli i zapadno-europske misli uopće. Pregled literature i građe za predavanja; patristika: grčki i latinski apologeti; gnosticizam; grčki i latinski oci; Aleksandrija. Sv. Augustin: život i spisi; teorija o spoznaji; Bog; svijet (stvaranje, duša/tijelo); teorija o moralu; teorija o državi. Pseudo-Dionizije; Boetije. Rana skolastika: Ivan Skot Eriugena; problem univerzalija (nominalizam, realizam, Abelard); Anselmo Canterburyski; škole u Chartres-u i Sv. Viktor-u; islamska filozofija (Avicena, Averroes); židovska filozofija (Avicbron, Maimondies). Visoka skolastika (13. st.): uvod (univerziteti); Robert Grosseteste; Aleksandar Haleski; sv. Bonaventura; sv. Albert Veliki; sv. Toma Akvinski: život i spisi; filozofija i teologija; načela stvorenog bića; dokazi za egzistenciju Boga; stvaranje; psihologija; moral; politika. Latinski averoizam (Siger od Barbanta). Franjevački mislioci (Roger Bacon i raymond Lull); Egidije Rimski; Ivan Duns Skot. Kasna skolastika (14. st.): William Ockham. Filozofija renesanse (14./15. st.): Nikola Kuzanski; prirodna znanost; Francis Bacon; humanizam (Erazmo Rotterdamski); politička filozofija (Machiavelli, Th. Morus). Skolastika renesanse (15./16. st.): obnova skolacizma; kajetan; političke teorije; Francisco Suarez. Zaključni pregled.

Literatura:

Frederick Coplestone, *Istorija filozofije*, tom II.: *Srednjovjekovna filozofija*, BIGZ, Beograd 1989.; Frederick Coplestone, *Istorija filozofije*, tom III.: *Kasni srednji vek i renesansna filozofija*, BIGZ, Beograd 1994.; Stjepan Kušar, *Srednjovjekovna filozofija*, Hrestomatija filozofije, svezak 2., Školska knjiga, Zagreb 1996.; Branko Bošnjak, *Od Aristotela do renesanse, Filozofska hrestomatija II.*, Nakladni Zavod Matice Hrvatske, Zagreb 1982.; Peter Kunzmann, Franz-Peter Burkard, Franz Wiedemann, *Atlas filozofije*, Golden marketing, Zagreb 2001.

POVIJEST FILOZOFIJE: Moderno doba

Godina studija: II.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Kroz uvodne napomene ukazati na svojevrsni logički kontinuitet, unatoč velikim lomovima, s prethodnim periodom u filozofskoj misli, prijelaz iz srednjeg u novi vijek. Specifičnosti prijelaznoga razdoblja, duh renesansnog vremena i obnoviteljski pokušaji. Racionalizam, obrat ka subjektu, sumnja, novi pristup metodi, kriteriji, izvijesnost. Glavni predstavnik R. Descartes, zatim Paskal, Malebranche, Spinoza, Leibniz, Christian Wolff i školski racionalizam. Emprizam i njegovi klasični predstavnici: F. Bacon, T. Hobbes, J. Locke i D. Hume. Prosvjetiteljstvo i njegove specifičnosti u Francuskoj, Engleskoj i Njemačkoj. Immanuel Kant i njegov "kopernikanski obrat".

Literatura:

B. Bošnjak, *Povijest filozofije*, 3 sv., Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1993.; W. Windelband, *Povijest filozofije*, 2 sv., ITP Naprijed, Zagreb 1990.; E. Banić-Pajnić, *Filozofija renesanse*, *Hrestomatija filozofije*, sv. 3., Školska knjiga, Zagreb 1996.; D. Barbarić, *Filozofija racionalizma*, *Hrestomatija filozofije*, sv. 5., Školska knjiga, Zagreb 1996.; V. Božičević, *Filozofija britanskog empirizma*, *Hrestomatija filozofije*, sv. 4., Školska knjiga, Zagreb 1996.; D. Barbarić, *Filozofija njemačkog idealizma*, *Hrestomatija filozofije*, sv. 6., Školska knjiga, Zagreb 1996.

POVIJEST FILOZOFIJE: Suvremeno doba

Godina studija: II.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Pitanja suvremene filozofije: duhovna situacija vremena i smjerovi u suvremenoj filozofiji. Cilj nam upoznati filozofijsku misao 19. i 20. stoljeća, upoznavajući glavne predstavnike različitih smjerova u navedenom periodu s naglaskom na dominantne ideje koje su obilježile taj period povijesti: njemački idealizam, pozitivizam, mateijalizam, marksizam – kritičke teorije društva. U 20. stoljeću dolazi do okretanja prema "praktičnom", što se na ovaj način pokazuje kroz filozofiju života, pragmatizam, fenomenologiju, egzistencijalizam, filozofiju jezika, novopozitivizam, teorije znanosti – problem spoznaje (analitička filozofija, kritički racionalizam, evolucijska teorija spoznaje, konstruktivizam).

Literatura:

B. Bošnjak, *Povijest filozofije*, 3 sv., Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1993.; W. Windelband, *Povijest filozofije*, 2 sv. ITP Naprijed, Zagreb 1990.; D. Barbarić, *Filozofija njemačkog idealizma*, *Hrestomatija filozofije*, sv. 6., Školska knjiga, Zagreb 1996.; O. Žunec, *Suvremena filozofija I.*, *Hrestomatija filozofije*, sv. 7., Školska knjiga, Zagreb 1996.; M. Galović, *Suvremena filozofija II.*, *Hrestomatija filozofije*, sv. 8., Školska knjiga, Zagreb 1996.; D. Pejović, *Suvremena filozofija Zapada*, Matica hrvatska, Zagreb 1999.

IZBORNI PREDMET

GRANIČNA PITANJA RELIGIJE I PRIRODNIH ZNANOSTI

Godina studija: II.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Problem i pojam graničnih pitanja. Problemska pitanja prirodnih znanosti Govor teologije i znanosti. Različitost metoda. Uloga filozofije. Svijet i svemir. Život i problematika evolucije i stvaranja. Hominizacija – prirodoznanstveni i teološki vidik. Duša i umjetna inteligencija. Stječe se kompetencija za razlikovanje dvaju govora i metoda te za opravdanje kršćanskoga svjetonazora. Oblici provođenja: predavanja, konzultacije i aktivno sudioništvo studenata u nastavi vježbom i razgovorima. Ispiti: usmeno i pismeno. Praćenje kvalitete i uspješnosti: anonimna anketa ispitnih rezultata.

Literatura:

V. Bajsić, *Granična pitanja religije i znanosti*, Zagreb 1998. I. Kešina, *Granična pitanja religije i prirodnih znanosti*, Split 2000. (skripa). I. Kešina, *Znanost, vjera, etika*, Split 2005.